

Ο Σταυρός του Χριστού, το προ αιώνων μυστήριο (Αρχιμ. Ζαχαρίας Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 29 Απριλίου, 2021

Βρισκόμαστε στην καρδιά του μεγάλου μυστηρίου της ευσεβείας, του μυστηρίου τού Σταυρού, ενός μυστηρίου που κρύβει δόξα και που αποκαλύπτεται με δόξα. Η αίδιος σοφία και η θαυμαστή Βουλή τού Θεού το συνέλαβαν με ακατανόητο ύψος και ανεξερεύνητο βάθος «*προ χρόνων αιώνων*» [1]. Παρέμενε «*σεσιγημένον*» [2] και «*αποκεκρυμμένον από των αιώνων*» [3] στους κόλπους της Τριαδικής Θεότητας. Αποκαλύφθηκε με σκιώδη και αμυδρό τρόπο στους τύπους και τις προφητικές προεικονίσεις της *Παλαιάς Διαθήκης*. Εξηγήθηκε όμως με τρόπο ακριβή, σαφή και περίτρανο, όταν ήλθε το «*πλήρωμα των καιρών*» [4], η ένσαρκος παρουσία του Μονογενούς και συνάναρχου με τον Πατέρα Υιού του Θεού. Το μυστήριο αυτό περιέχει το φιλάγαθο σχέδιο του Θεού για τη δημιουργία τού κόσμου. Είναι η υπόθεση του Ευαγγελίου τού Χριστού για τη σωτηρία των ανθρώπων, και τελικά η εμπνέουσα δύναμη για την ατελεύτητη δοξολογία των ουρανών προς τον Σωτήρα και ευεργέτη Κύριο. Η αποκάλυψη λέει ότι, «*ούτως ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον Υιόν Αυτού τον Μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις Αυτον μη απόληται, αλλ' έχη ζωήν αιώνιον*» [5]. Αλλά και ο Υιός την ίδια αγάπη έχει για τον κόσμο. **Δέχεται τον Σταυρό εκούσια και ελεύθερα** ως εντολή και **φανερώνει την άωμη αγάπη Του** ήδη από τη στιγμή τής εισόδου Του στην οικουμένη: «*Ιδού ήκω... του ποιήσαι, ο Θεός, το θέλημά Σου*» [6].

Ο Χριστός είναι ο αιώνιος κληρονόμος και κάτοχος του θελήματος του Ουρανίου Πατρός και Αυτός που κατεξοχήν το εκφράζει. Ως εκ τούτου, «*αγαπήσας τους ιδίους τους εν τω κόσμω, εις τέλος ηγάπησεν αυτούς*» [7]. **Ο Σταυρός τού Χριστού είναι η έκφραση της άπειρης και τέλειας αγάπης τού Θεού προς το κτίσμα Του**. Επιπλέον είναι η εκπλήρωση της θείας εντολής, εκείνης της προαιώνιας βουλής τού Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος για τη σωτηρία τού κόσμου. Διότι, όταν αποφασίσθηκε η δημιουργία τού ανθρώπου, **δέχθηκε το Δεύτερο Πρόσωπο, ο Χριστός, να γίνει ο αυτουργός τής Οικονομίας για τη σωτηρία τού «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Αυτού» πλάσματος**. Ως εκ τούτου, **ο Σταυρός τού Χριστού υπάρχει ανάρχως μέσα στην αιωνιότητα**. Για τον λόγο αυτόν η Αποκάλυψη αναφέρει ότι ο Χριστός είναι το «*Αρνίον το εσφαγμένον*» [8] **προ καταβολής κόσμου**. Επομένως, το μυστήριο του Σταυρού διατρέχει όλους τους αιώνες τού χρόνου και φθάνει πάλι στους κόλπους τού Θεού.

Φανερώθηκε στην πληρότητά του με την ενανθρώπιση του Κυρίου Ιησού και θα ενεργεί ως τα τέλη των αιώνων, σώζοντας όσους ανταποκρίνονται στο κάλεσμά Του. Η αγάπη τού Χριστού είναι απόλυτη στο πλήρωμά της και προς την κατεύθυνση του Θεού Πατρός και προς την κατεύθυνση του «ταλαιπώρου ανθρώπου» [9], τον οποίον ο Κύριος ήλθε να σώσει. Ο Χριστός αναγγέλλει ότι η εντολή τού Πατρός Του είναι «ζωή αιώνιος» [10]. Γνωρίζει ότι «τας εντολάς τού Πατρός Αυτού τητέρηκε και μένει Αυτού εν τη αγάπη». Και εφόσον «μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει» [11], **ο Κύριος προσέλαβε τη δουλική μορφή ανθρώπου. Η αγάπη τού Χριστού προς τον άνθρωπο έφθασε στην ακρότητα και την αποκορύφωσή της με την αγάπη προς τους εχθρούς Του. Προς τους ανθρώπους που ζούσαν στην αμαρτία, μια που η αμαρτία είναι «έχθρα εις Θεόν»** [12]. Για τον λόγο αυτόν και ο Απόστολος με ευγνώμονα έκπληξη αναφωνεί ότι: «*Συνίστησι την Εαυτού αγάπην εις ημάς ο Θεός, ότι έτι αμαρτωλών όντων ημών Χριστός... υπέρ ασεβών απέθανεν*» [13].

Ο πρώτος άνθρωπος, ο Αδάμ, δημιουργήθηκε από τον Θεό ελεύθερος και με απίστευτα θαυμαστό νου. Προικίσθηκε με νοερή δύναμη, ώστε να μπορεί να απολαμβάνει αρρήτως την παρουσία τού Δημιουργού του και να αισθάνεται κοντά Του ασφάλεια και πνευματική ηδονή άφθαρτης ζωής. Η εντολή που του δόθηκε, «από δε του ξύλου του γνώσκειν καλόν και πονηρόν ου φάγεσθε απ' αυτού» [14], ήταν ο σταυρός τού Αδάμ, που θα του υπενθύμιζε την κτιστότητά του και θα τον διαφύλασσε στα ταπεινά του μέτρα. Αν ο άνθρωπος δεν είχε διαρρήξει την εντολή τού Θεού, θα ενεργούσε στη ζωή του το μυστήριο του Σταυρού· το μυστήριο της αγάπης τού Θεού προς τον άνθρωπο, και της ανταποκρίσεως του ανθρώπου προς την αγάπη τού Θεού με ευγνωμοσύνη και πιστότητα. Με την παράβαση όμως της εντολής ο άνθρωπος απορρίφθηκε από το Φως τού Προσώπου Του. Εκδιώχθηκε από την αγία γη του Παραδείσου και ο νους του έπεσε στη γη αυτή, που ήταν χτυπημένη από την κατάρα τής παρακοής, για να σέρνεται πάνω σε αυτήν όπως ο όφις. Για να αναχαιτίσει την αφροσύνη τού Αδάμ και της Εύας, που κατ' ουσίαν μέμφθηκαν τον Θεό για την πτώση τους, και για να μην απολεσθούν εντελώς, παραχώρησε ο Θεός να εισέλθει στη ζωή τους τιμωρός δύναμη, ο θάνατος. Έτσι αρχίζει η ιστορία τής τραγωδίας τού ανθρώπινου γένους, του πλασμένου για την αιωνιότητα και συντριμμένου από το κράτος τού θανάτου. Με την πτώση διασπάσθηκε η πρωταρχική ενότητα της ψυχής και του σώματος του ανθρώπου και καταργήθηκε η ζωοποιός κοινωνία του με τον Θεό και τον συνάνθρωπό του. Κατ' αυτόν τον τρόπο ξεκίνησε ο φαύλος κύκλος του φόβου τού θανάτου που κάνει τον άνθρωπο φίλαυτο, τον υποδουλώνει στην αμαρτία -«εφ' ω (φόβω θανάτου) πάντες ήμαρτον» [15] -και που διαλύεται μόνο με τον Σταυρό Εκείνου που ήλθε «ταπεινός ως αρνίον» [16], «πορευόμενον εις σφαγήν» [17].

Έπρεπε να επινοηθεί από την ανεξιχνίαστη σοφία τού Θεού μια **καινούργια αρχή** και να δοθεί ένας νέος Γενάρχης, **που να μην έχει προπομπό τής γεννήσεώς του την αμαρτία**, ώστε να μην υπόκειται ούτε και στα «*οψώνιά της*», τον θάνατο [18]. **Αυτός ήταν ο Χριστός, ο Υιός του Θεού**, που γεννήθηκε εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρίας της Παρθένου, **χωρίς να προηγηθεί αμαρτία. Ως εκ τούτου, ήταν ελεύθερος από το κρίμα τού Αδάμ. Ο Κύριος προσέλαβε αληθινά και εξ ολοκλήρου την ανθρώπινη φύση, με όλες τις συνέπειες της πτώσεως του Αδάμ εκτός από την αμαρτία. Ένωσε στο Πρόσωπό Του την ανθρώπινη με τη θεία φύση** και της προσέδωσε «*παν το πλήρωμα της θεότητας*» [19]. Μπορούσε με αυτήν να πεθάνει αν ήθελε. Αλλά ο θάνατός Του θα ήταν άδικος, διότι «*αμαρτίαν ουκ εποίησεν, ουδέ ευρέθη δόλος εν τω στόματι αυτού*» [20]. Μαζί λοιπόν με τη σοφία τής άσπιλης γεννήσεως του Υιού τού Θεού από την Παρθένο ο Ύψιστος αντέταξε στον θάνατο την παντοδυναμία Του. Την παντοδυναμία αυτήν ο Απόστολος τη χαρακτηρίζει ως «*το ασθενές τού Θεού*» [21], γιατί είναι **δύναμη αγάπης απεριγράπτα ταπεινής**, αλλά και απόλυτης· αγάπης «*κραταιάς ως ο θάνατος*» [22]. Η ασθένεια της ταπεινής αγάπης τού Θεού και της σοφίας-μωρίας Του είναι πανίσχυρη [23], διότι σώζει τον κάθε άνθρωπο ελκύνοντάς τον προς Αυτόν. **Έτσι δεν εκφοβίζει τον άνθρωπο, και συνεπώς δεν παραβιάζει το φυσικό χάρισμα του αυτεξουσίου**, που του δόθηκε κατά την εξάαιρετη δημιουργία του. Όπως γράφει ο άγιος Σωφρόνιος, «*... η ηθική ομορφιά του Χριστού μάς ελκύει σε τέτοιο σημείο, που είμαστε έτοιμοι να υποφέρουμε ο,τιδήποτε, ώστε να μορφωθούμε με το πνεύμα τού Χριστού... Ναι, είμαστε φυλακισμένοι από την ομορφιά τού Θεού μας. Είναι μια φυλακή όπου πάμε ελεύθερα... είμαστε οι δέσμοί Του σε σημείο, που να μη μπορούμε να πάμε πουθενά αλλού. Θέλουμε να πραγματώσουμε τη συγγένειά μας με τον Πατέρα μας*» [24].

Ο πρώτος Αδάμ, χοϊκός, κτιστός, έγινε με την πνοή τού Δημιουργού του «*εις ψυχήν ζώσαν*» [25], αλλά έπεσε **διά του ξύλου της παρακοής. Στο εξής αναφύει απειράριθμα βλαστάρια, που συνεχώς μαραίνονται και δεν μπορούν να δώσουν τον άφθαρτο καρπό τής αιώνιας ζωής. Στους υιούς τού Αδάμ κυριάρχησαν η έχθρα, η λύπη, ο κόπος, η οδύνη και τελικά ο θάνατος.**

Ο νέος Αδάμ, ο Κύριος εξ ουρανού, με «*πνεύμα ζωοποιούν*» [26], **σώζει διά του ξύλου τού Σταυρού του λαό Του** και νέμει «*κληρονομίαν άφθαρτον και αμίαντον και άμάραντον*» [27]. Για να γνωρίσουμε όμως το μυστήριο αυτό στη βαθειά καρδιά μας και να ακούσουμε εναργώς να αντηχεί εκεί ο λόγος τού Σταυρού, **πρέπει, κατά το υπόδειγμα πάντων των απ' αιώνος ευαρεστησάντων στον Κύριο, να σταυρώσουμε τη λογική, τη θέληση, τον ψυχισμό και τις επιθυμίες μας, και να ασπασθούμε την υπακοή πίστεως** «*δι' αγάπης ενεργουμένης*» [28].

Όταν ο νους που διασκορπίσθηκε σε όλη την κτιστή φύση σταυρώνεται με την τήρηση των εντολών, βυθίζεται στην κάμινο της συντετριμμένης από

τον πόνο της μετανοίας καρδιάς. Βαπτιζόμενος σε αυτό το πυρ ελευθερώνεται από την ενέργεια των παθών και την επίδραση του εχθρού. Αναδύεται εκλεπτυσμένος και ικανός να ιερουργεί ενώπιον του Κυρίου, σύμφωνα με το προαιώνιο σχέδιο του Θεού για τον άνθρωπο.

Μελετώντας την ιερά ιστορία διαπιστώνουμε ότι **το μυστήριο του Σταυρού δεν έπαυσε να ενεργείται και να προτυπώνεται στη ζωή των Δικαίων**, που σταθερά και με ακλόνητη πίστη βάδιζαν τη σταυρική οδό της υπακοής και της παραδόσεως στο ζωοποιό θέλημα του Υψίστου. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο [άγιος Γρηγόριος Παλαμάς](#) για τους Προπάτορες, η ζωή τόσο του Αβραάμ, όσο και του Ιακώβ, εμφορείτο από το μυστήριο του Σταυρού, ενώ ο Ισαάκ και ο Ιωσήφ «*διεκήρυξαν το μυστήριο του Σταυρού θαυμασίως*» [29] στο πρόσωπό τους. Όταν ο Αβραάμ «*πίστει υπήκουσεν εξελθείν εκ της γης και εκ της συγγενείας αυτού*» [30], εξέφραζε με την πράξη του τον λόγο του αποστόλου Παύλου, «*εμοί κόσμος εσταύρωται*» [31]. Η προσταγή του Θεού στον Μωυσή προ της φλεγόμενης βάτου, «*λύσαι το υπόδημα εκ των ποδών σου*» [32], ήταν η «*άρση τού Σταυρού*», η εντολή που θα έπρεπε να ακολουθήσουν, όσοι θέλουν να ανήκουν στον Χριστό· η σταύρωση της σάρκας και των επιθυμιών της [33], η σταύρωση του έσω ανθρώπου, η απάρνηση όλων όσων έχουν καταστεί περιεχόμενο του ανθρώπου και καταλαμβάνουν στην καρδιά του τον χώρο που ανήκει στον Θεό· «*καγώ (εσταύρωμαι) τω κόσμω*» [34]. Ο Ισαάκ, που οδηγήθηκε από τον πατέρα του Αβραάμ ως θύμα ολοκαρπώσεως, αποτελεί κατεξοχήν τύπο του Σταυρωθέντος, καθώς έγινε «*υπήκοος (τω πατρί) μέχρι θανάτου*» [35]. Ο Ιακώβ, όπως υποδεικνύει ο [ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς](#), ήταν επίσης «*υπάκουος στους γονείς του από την αρχή μέχρι το τέλος, και ως εκ τούτου αγαπητός και ευλογητός. Έτσι, καθώς υπέφερε με γενναιότητα κάθε πειρασμό, το μυστήριο του σταυρού ενεργούσε πάντοτε στη ζωή του*» [36]. Επιπλέον, αύξησε το ποίμνιό του με «*ξύλον και ύδωρ*», σύμβολα του σταυρικού θανάτου και του Βαπτίσματος «*εις τον θάνατον του Χριστού*» [37] αντίστοιχα. Άλλος τύπος του Χριστού, που προσευχόταν για την άφεση των αμαρτιών των σταυρωτών Του, είναι ο Ιωσήφ, που πουλήθηκε στη δουλεία από τους αδελφούς του, και έπειτα, όταν κυριαρχούσε «*επί πάσης γης Αιγύπτου*» [38], τους έσωσε από τον λιμό. Στον Μωυσή, ο οποίος επέλεξε τη «*μωρία τού λόγου τού Σταυρού*» [39], θεωρώντας τον «*ονειδισμόν τού Χριστού*» [40] μεγαλύτερο πλούτο από τους θησαυρούς των Αιγυπτίων, βρίσκουμε πλέον **εμφανείς προτυπώσεις τού Σταυρού** ως «*Θεού δύναμιν καί Θεού σοφίαν*» [41]. Σταυροτύπως έπληξε τη θάλασσα και χωρίσθηκε στα δύο, για να πορευθούν «*οι υιοί Ισραήλ διά ξηράς εν μέσω της θαλάσσης*» [42]. Κατατρόπωσε «*του Αμαλήκ την δύναμιν*» σχηματίζοντας το σχήμα του Σταυρού με την όρθια ράβδο στην οποία άπλωνε τα χέρια του [43]. Χάλκινος όφης τοποθετημένος οριζόντια πάνω σε σημαία θεράπευε από το δηλητήριο των όφεων όσους προσέβλεπαν προς αυτόν. Ο προφήτης Ιωνάς επίσης, κυκλωμένος από σκοτεινή άβυσσο στην κοιλιά τού κήτους, «*διεκπετάσας σταυροειδώς τας παλάμας*» [44] «*εβόησεν εν τη θλίψει αυτού*» [45]

προς Εκείνον που «κατάγει εις άδου και ανάγει» [46]. Καθίσταται αδύνατον να παραθέσουμε όλα τα παραδείγματα ενεργείας τού μυστηρίου του Σταυρού και τις προτυπώσεις του, διότι οι Δίκαιοι, οι Άγιοι, όλοι όσοι θέλησαν να ακολουθήσουν τον μεγάλο Σταυροφόρο, τον Χριστό, είτε στην *Παλαιά* είτε στην *Καινή Διαθήκη*, βάσταζαν με καρτερία και αγόγγυστα τον σταυρό που η πάνσοφη Πρόνοια του Θεού προόριζε γι' αυτούς.

Το κρίμα, βεβαίως, των παθών και του σταυρικού θανάτου τού Χριστού είναι ποιοτικά ανυπέβλητο, γι' αυτό και ο Σταυρός Του είναι απεριγραπτος. Περιέχει όλον τον πόνο, όλη την τραγωδία, τις θλίψεις, τα τραύματα των ανθρώπων. «Ούτος τας αμαρτίας ημών φέρει και περί ημών οδυνάται» [47]. Η αδικία των ανθρώπων πρόσφερε στον Χριστό τον Σταυρό τής αισχύνης. Εκείνος όμως δεχόμενος αυτόν ως το «Ποτήριον» του Πατρός Του, τον μετέβαλε σε Σταυρό δικαιοσύνης και αγάπης. Φανέρωσε με αυτόν τη δύναμη και τη σοφία τού Θεού στο να εξαλείφει την αμαρτία και τον θάνατο και να εισάγει αυτούς που πιστεύουν στη δόξα της υιοθεσίας. Επομένως ο άδικος και αναμάρτητος θάνατος του Χριστού για χάρη τής εντολής τού Θεού και της σωτηρίας τού ανθρώπου, καταδίκασε τον δίκαιο, λόγω της αμαρτίας που προηγήθηκε, δικό μας θάνατο, και μας άνοιξε «οδούς ζωής» [48].

Το υπόδειγμα του Κυρίου προσφέρεται στον άνθρωπο κατ' αρχάς προς μίμηση, αλλά και ως εντολή, ώστε να ακολουθήσει τα ίχνη Του [49]. Την εντολή τού Σταυρού ο Κύριος τη δέχθηκε ως δόξα Του, διότι γνώριζε ότι με τη θυσία Του θα έπληττε την αμαρτία και τον θάνατο και θα διάνοιγε την οδό προς το αιώνιο Φως για όσους θα Του ακολουθούσαν. Ο Κύριος λίγο πριν το Πάθος αναφώνησε, «*νυν εδοξάσθη ο Υιός τού ανθρώπου*» [50]. Με τον λόγο αυτόν υπονοούσε ότι από εκείνη τη στιγμή θα μοιραζόταν τη δόξα που είχε προ καταβολής κόσμου με όσους θα ενστερνίζονταν ολοψύχως την εντολή τής άρσεως του σταυρού ως τον μοναδικό νόμο τής υπάρξεώς τους.

«*Δει άρξασθαι το κρίμα τού Θεού, από του οίκου τού Θεού... και ει ο δίκαιος μόλις σώζεται, ο ασεβής και αμαρτωλος πού φανείται;*» [51]. Εδώ είναι φανερό ότι το κρίμα που σώζει τον δίκαιο, έστω και με κόπο, μόχθο και βία, είναι το κρίμα του Υιού τού Θεού, όταν επαναλαμβάνεται στη ζωή του. Κατεχοχήν οίκος του Θεού είναι ο Υιός, διότι «*εν Αυτώ κατοικεί παν το πλήρωμα της θεότητας σωματικώς*» [52]. Αλλά σύμφωνα με τον απόστολο Παύλο, και «*ημείς εσμεν οίκος του Υιού*» [53], όταν βεβαίως Του παραχωρούμε όλον τον χώρο για να κατοικήσει «*διά της πίστεως εν ταις καρδίαις ημών*» [54]· όταν «*φιλοτιμούμεθα ευάρεστοι Αυτώ είναι*» [55] κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες· όταν εμφορούμαστε ως γνήσια τέκνα με **διάθεση παραδόσεως στο θέλημα του Θεού**, λέγοντας «*το Σου γινέσθω θέλημα, Πάτερ ουράνιε, Πάτερ αγαθέ*». Και αναμφίβολα **το θέλημα αυτό**

είναι το μόνο δίκαιο, το μόνο άγιο, το μόνο τέλειο.

Η προετοιμασμένη με χριστομίμητο τρόπο καρδιά για την υποδοχή τού Σταυρού στα έγκατά της, παραδίδεται «εις τας αγίας χείρας του Κυρίου». Αποσκοπεί μόνο στη δική Του δόξα λέγοντας: «Είη το Όνομα Κυρίου ευλογημένον» [56], «εάν τε ουν ζω, εάν τε αποθνήσκω, του Κυρίου ειμί» [57]. «Ποίησόν με Σου Κύριε, ώστε ούτε θάνατος, ούτε ζωή... ούτε ενεστώτα ούτε μέλλοντα... ούτε τις κτίσις ετέρα δυνησεται χωρίσαι με από της αγάπης Σου» [58]. Τότε ο άνθρωπος «εσταύρωται τω κόσμω». Στη ζωή του ενεργεί ο σταυρός τής Πρόνοιας του Θεού, που είναι ακούσιος και περιέχει ό,τι ο Κύριος παραχωρήσει, για να ελευθερωθεί ο δούλος Του από τις προσκολλήσεις της πρόσκαιρης ζωής. Στη φράση τού αποστόλου Παύλου, «εγώ τω κόσμω εσταύρωμαι», εμπεριέχεται όλος ο αγώνας που διεξάγει ο πιστός, για να ελευθερωθεί από τη γοητεία και την έλξη των κοσμικών παθών και προτύπων στην ορμητική στροφή του προς τον Θεό. Ο κόσμος παραμένει πίσω ως νεκρός. Κατά τη διάρκεια αυτού του αγώνα παύει να επιδιώκει αμαρτωλές ηδονές, πλούτο και δόξα. Αποφεύγει τον πειρασμό τής εξουσίας επάνω σε άλλους θνητούς και ομοιοπαθείς με αυτόν ανθρώπους. Αγωνίζεται μόνο να αποδεσμευθεί από κάθε εμπαθή προσκόλληση στην πρόσκαιρη αυτή ζωή. Εγκαταλείπει κακές συναναστροφές που φθείρουν «ήθη χρηστά» [59] και αναζητά την πνευματική συγγένεια με τους Αγίους. Μολονότι ο αγώνας αυτός είναι μάλλον εξωτερικός, όντας σύμφωνος με το πνεύμα των εντολών τού Χριστού, ελκύει τη χάρη Του. Και με όσο μεγαλύτερη ένταση διεξάγεται, τόσο και η θεία χάρη πληθαίνει στην καρδιά τού ανθρώπου. Όταν αυτή η χάρη φθάσει ένα συγκεκριμένο πλήρωμα, οδηγεί στην εκπλήρωση του δεύτερου μέρους τής προτάσεως του αποστόλου Παύλου, «καγώ τω κόσμω εσταύρωμαι». Έτσι καθίσταται ο άνθρωπος νεκρός για την αμαρτία, έχοντας ξεριζώσει από μέσα του κάθε επιθυμία αυτού του κόσμου. Το πνεύμα των εντολών τού Κυρίου κυβερνά πλέον εξουσιαστικά τη ζωή του. Με άλλα λόγια, αδειάζει η καρδιά τού ανθρώπου από το πνεύμα τής φιλαυτίας, για να δώσει όλον τον χώρο της στην άμωμη αγάπη τού Θεού.

Με το πάθημα του άδικου θανάτου Του ο Χριστός φανέρωσε την άπειρη αγάπη τού Θεού για τον κόσμο και έφερε στη γη τον ανεξιχνίαστο πλούτο τής αιώνιας ζωής. Και ο πιστός παραδιδόμενος στο ισχυρό πνεύμα τής ευχαριστίας, με τον μικρο σταυρό του και τα παθήματα αποκτά το προνόμιο να δείξει την ευγνώμονα αγάπη και την πιστότητά του προς τον Αρχηγό τής σωτηρίας του, τον Χριστό.

Ο [άγιος Γρηγόριος Παλαμάς](#) παρατηρεί ότι, οι βασιλείς τής γης δέχονται να τους ακολουθήσουν στον πόλεμο άνθρωποι έτοιμοι να πεθάνουν, αν και η εξουσία τους

είναι περιορισμένη. Δεν έχουν την ισχύ να αναζώσουν εκείνους που θα φονευθούν στο πεδίο της μάχης. «*Τι το παράδοξο, λοιπόν, εάν και ο Βασιλέας των ουρανών*», ο χορηγός της Κοινής Αναστάσεως, «*που με την ενανθρώπησή Του επιδήμησε στη γη για να αντιμετωπίσει τον κοινό πολέμιο του γένους μας, ζητά να έχουν τέτοιοι καθορισμό, όσοι Τον ακολουθούν;*» [60]. **Ο Σταυρός του Χριστού είναι πάνω απ' όλα η αγάπη Του για τον κόσμο, η σφοδρή επιθυμία Του για τη σωτηρία καθενός από τους ανθρώπους, από την αρχή της Δημιουργίας, ως το τέλος των αιώνων. Εάν και ο άνθρωπος σε ό,τι σκέφτεται, σε ό,τι λέει, σε ό,τι κάνει, προσθέτει μια μερίδα αγάπης, τότε η ενέργεια του μυστηρίου του Σταυρού διέπει τη ζωή του. Αν δηλαδή σε κάθε γεγονός που βιώνει ο Χριστιανός, προσθέτει τη μερίδα του Σταυρού, τα πάντα γύρω του ευλογούνται και αγιάζονται.**

Όσο ο άνθρωπος ήταν «*ζύμη παλαιά*», ως παραφυάδα του πρώτου Αδάμ, ζούσε τον μαρasmus της απείθειας και την ερήμωση της κακίας και των παραπτωμάτων του. Ως δούλος υπέμενε το καταραμένο κρίμα των πρωτοπλάστων. Αναγεννημένος όμως τώρα με την άφθαρτη σπορά του λόγου του Θεού, και ελεύθερος πλέον από τον παλιό νόμο, καλείται, κατά τον απόστολο Πέτρο, να εγκολπωθεί το δοξασμένο κρίμα του δεύτερου Αδάμ, το κρίμα που νικά τον θάνατο και εισάγει στην ακατάλυτη ζωή του Ουρανού. **Κατά το μέτρο που στη ζωή αυτή γεύεται κάποιος του θάνατο, σύμφωνα πάντοτε με την εντολή του Θεού, δέχεται επίσης την άφθαρτη παρηγοριά της θείας αγάπης, που καταργεί τον θάνατο της αμαρτίας** και οδηγεί «*εις την εξανάστασιν των νεκρών*» [61]. Γι' αυτό και ο άγιος Σωφρόνιος, έχοντας γνωρίσει στα βάθη της υπάρξεώς του το μυστήριο του κρίματος του Σταυρού, έλεγε: «**Η τελειότητα της χριστιανικής ζωής είναι άφθαστη. Χριστιανικά μπορεί κανείς μόνο να πεθαίνει**» [62], καθώς και ο απόστολος Παύλος «*απέθνησκε καθ' ημέραν, ίνα και η ζωή του Ιησού φανερωθή εν τη θνητή σαρκί αυτού*» [63].

Όταν κατανοήσει ο άνθρωπος τη θέση του Σταυρού στη ζωή του, τότε ό,τι του συμβεί υπηρετεί το μεγαλύτερο θαύμα που γνωρίζει ο κτιστός κόσμος, την ένωση της ανθρώπινης καρδιάς με το Πνεύμα του Θεού. **Η ενέργεια του Σταυρού δηλαδή δεν νεκρώνει μόνο τον άνθρωπο για την αμαρτία, αλλά πολύ περισσότερο τον ανακαινίζει**, καθώς με το άγγιγμα του ζωοποιού Πνεύματος του Εσταυρωμένου Θεού του μεταδίδεται άφθαρτη παρηγοριά. **Όσο πιο σταθερά και υπομονετικά βαστάζει τον σταυρό του ακολουθώντας το υπόδειγμα του Χριστού, τόσο περισσότερο αυξάνουν τα χαρίσματα του Θεού στη ζωή του. Οι θλίψεις και τα παθήματα, ακούσια και εκούσια, συμβάλλουν στον αγιασμό του. Τα ακούσια μετατρέπονται και αυτά σε σωτήρια με την αυτομεμψία. Ο σταυρός του ανθρώπου τότε ενώνεται με τον Σταυρό του Χριστού και ανοίγονται ενώπιόν του οι ορίζοντες της αιωνιότητας.** Τη σύνεση αυτή δίδαξε με τον πιο υπέροχο τρόπο ο καλός ληστής, ο οποίος πρώτος

εισήλθε στον Παράδεισο. Ο σχετικά πολύ μικρός σταυρός, που χαρίζει στον καθένα η αγαθή Πρόνοια του Θεού, γίνεται «η κλεις του Δαβίδ» [64]. Με αυτήν ανοίγει για τον θνητό, χωρίς κανείς να μπορεί να την κλείσει, η θύρα της κληρονομιάς τού Μεγάλου Σταυρού με όλον τον πλούτο τής αιώνιας ζωής.

Χωρίς την αυταπάτηση που απαιτεί η εντολή τού σταυρού τής μαθητείας, ούτε τον Θεό πείθει ποτέ κανείς ότι είναι δικός Του, αλλά ούτε και τους πολλούς εχθρούς τής πίστεως, που ολοένα και πιο στενά περικυκλώνουν τους πιστούς, μιλώντας με έξαρση και μεγαλορρημοσύνη. **Αν ο Χριστιανός είναι ανίκανος να μεταδώσει το μήνυμα του Σταυρού στους γύρω του, διότι ο λόγος τού Σταυρού δεν έχει μιλήσει πρώτα στη δική του καρδιά, δεν μένει παρά μόνο ο στίχος του ψαλμού που αναγινώσκεται τη Μεγάλη Παρασκευή: «Είπεν άφρων εν τη καρδιά αυτού· ουκ έστι Θεός» [65]. Αν όμως ο λόγος του Σταυρού ενοικεί πλουσίως μέσα στον άνθρωπο, τον σοφίζει, διότι τον καθιστά ικανό να κατανοήσει την τέλεια αγάπη που έχει ο Θεός των Χριστιανών για το πλάσμα Του.** Καθώς αφουγκράζεται στα μύχια της καρδιάς του αυτόν τον λόγο, καθαρίζει σιγά-σιγά το εσωτερικό του μάτι και φθάνει στιγμή που με θάμβος ατενίζει όλη την κτίση ορχηστρωμένη να ψάλλει την ωδή του Αρνίου, που μας εξαγόρασε με το τίμιο Αίμα Του [66] και μέλλει να «εξαλείψη... παν δάκρυον εκ των οφθαλμών ημών» [67].

Ο Σταυρός τού Κυρίου έχει μια παράδοση, μυστική και θαυμαστή δύναμη. **Καταργεί τον νόμο τής αμαρτίας που κυριαρχεί στη διεφθαρμένη φύση τού ανθρώπου. Ελευθερώνει την καρδιά του από την αιχμαλωσία των παθών, για να μπορεί ο άνθρωπος να δίνει τον χώρο εντός του στη θεία αγάπη, που εκπληρώνει τον νόμο των εντολών τού Χριστού. Έτσι ο άνθρωπος νικά τον θάνατο.** Η ενέργεια του Σταυρού γίνεται αισθητή στην καρδιά και μετατρέπεται σε χαρά, που βεβαιώνει για την αιώνια κληρονομιά τής Ουράνιας Βασιλείας. Γι' αυτό και όσοι γεύθηκαν τη λύτρωση που επιφέρει η δύναμη του Σταυρού στη ζωή τους, **χαίρουν όταν πάσχουν [68]. Πιστεύουν ακράδαντα ότι «τα παθήματα του νυν καιρού» [69], τους δίνουν το ασύγκριτο προνόμιο να φανερώσουν και οι ίδιοι τη δική τους «εις τέλος» αγάπη προς τον Χριστό ως ευγνωμοσύνη, γιατί πρώτος Εκείνος τους αγάπησε και τους εξαγόρασε με τη βαρύτιμη θυσία Του.** Φθάνουν μάλιστα στο σημείο να έχουν τέτοια πεποίθηση στον Σταυρό τού Κυρίου, ώστε να καυχώνται στη δύναμή του, γιατί γνωρίζουν εμπειρικά ότι, χωρίς αυτή τη δύναμη δεν μπορούν να αναγεννηθούν και να γίνουν τέκνα Θεού. Υπομένοντας τη σταύρωση που συνεπάγονται η αποφυγή τής αμαρτίας και η συμμόρφωση στο θέλημα του Κυρίου, πείθει ο πιστός τον Θεό να τον αναγνωρίσει ως τέκνο Του και να τον καταστήσει μέτοχο της κληρονομιάς Του.

Αν η επιθυμία της βαθειάς καρδιάς τού ανθρώπου είναι να γίνει φίλος τού Σταυρού και τέκνο τής μακαριότητας του Ουρανίου Πατρός, τρέχει με χαρά και εκούσια προς

τον Σταυρό τής χάριτος του Χριστού. Διότι η άρση τού Σταυρού δεν εκλαμβάνεται πλέον ως τιμωρία και κακοπάθεια, αλλά ως προνόμιο και μοναδική ευκαιρία να γεφυρωθεί το χάσμα που χωρίζει Θεό και άνθρωπο, ώστε να μεταδώσει Εκείνος τη δόξα Του στο πλάσμα Του για όλη την αιωνιότητα. Τα εκούσια παθήματα των φίλων τού Σταυρού αποτελούν μεγάλη σοφία, διότι με αυτά αποφεύγουν τη ματαιότητα του κόσμου, για να πετύχουν κραταιότερη αγάπηση προς τον Χριστό, που είναι «των εφετών η ακρότης» [70]. Όπως ο ζήλος για τον οίκο τού Θεού «κατέφαγε» τον Κύριο [71], έτσι και οι μαθητές Του «διά τους λόγους των χειλέων Αυτού φυλάσσουν οδούς σκληράς» [72]. Δέχονται τον Σταυρό τής παιδείας και των κριμάτων Του. Μόλις όμως αποπειραθούν να κατεβούν από αυτόν, έστω και για λίγο, «ατονεί μέσα τους το ρεύμα τής αληθινής αιωνιότητος» [73].

Το πρώτο στάδιο της «σκληρής οδού» είναι ο Σταυρός της μετανοίας, που προϋποθέτει εκ μέρους τού ανθρώπου βαθιά επίγνωση και ομολογία με πόνο και αισχύνη της πνευματικής πτωχείας και της αμαρτωλότητάς του. Η ενέργεια της εξομολογήσεως φέρει μέσα της σταυρική οδύνη, κυοφορεί όμως χαρά αναστάσιμη και αναφαίρετη. Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει επίσης τον καθ' εκάστην αγώνα τού πιστού κατά την ιερή ώρα της παραστάσεώς του ενώπιον του Θεού· περιλαμβάνει τον φόβο, με τον οποίο Τον πλησιάζει εκλιπαρώντας Τον να καθαρίσει και να μαλακώσει την απολιθωμένη καρδιά του. Εκφράζει τον πόθο να εκχέει τα μύχιά του σε Εκείνον, ωστόσο αισθανθεί ότι τα πενιχρά λόγια του έφθασαν στα ώτα τού Κυρίου Σαβαώθ.

Το επόμενο βήμα στην εκούσια σταύρωση του πιστού είναι η διαρκής υποβολή τού εαυτού του στην κρίση των εντολών τού Θεού. Εφόσον όμως οι εντολές αυτές είναι «πλατεΐαι σφόδρα» [74], ο αγωνιζόμενος Χριστιανός συντρίβεται με τη διαπίστωση ότι, το πλήρωμα της εφαρμογής τους στη ζωή του είναι ανεπίτευκτο. Οι οφθαλμοί του τότε καταδύουν «διεξόδους υδάτων» [75], ρητορικοτέρων κάθε λόγου ακόμη και της εναγώνιας κραυγής του: «**Έλα, και κάνε Συ ο ίδιος μέσα μου το θέλημά Σου. Τα προστάγματά Σου δεν χωρούν στη στενή μου καρδιά, και ο πεπερασμένος νους μου δεν συλλαμβάνει το περιεχόμενό τους. Αν δεν ευδοκήσεις Εσύ να κατοικήσεις μέσα μου, τότε αναπόφευκτα θα οδηγηθώ στο σκοτάδι**» [76].

Επίσης, η ευγνωμοσύνη τού πιστού για το υπέρτατο και άφθαστο κρίμα τού Υιού τού Θεού, που εκούσια σταυρώνεται για να εξαλείψει τον θάνατο των εχθρών Του και να μοιρασθεί μαζί τους τη δόξα Του, μετατρέπεται μέσα του σε θέρμη και αυτομίσος για την ασέβεια της καρδιάς του που δεν παραδίδεται στον Χριστό ολοτελώς. Μέμφεται τον εαυτό του και τον ταπεινώνει κρίζοντας με τον Προφήτη, «**Σε Σένα, Κύριε, η δικαιοσύνη και σε μένα η αισχύνη του προσώπου**» [77].

Κατόπιν, αυτή η «πλατεία σφόδρα» εντολή τού Θεού θα διευρύνει όλο και περισσότερο την καρδιά του, ώστε να αγκαλιάσει όλον τον κόσμο. Λέει ο Κύριος: «*Τι γαρ ωφελείται άνθρωπος εάν τον κόσμον όλον κερδήση, την δε ψυχήν αυτού ζημιωθή; Ἡ τι δώσει ἀντάλλαγμα της ψυχῆς αυτού*» [78]. Με άλλα λόγια, **αν η ψυχή αστοχήσει στον αγώνα για τη σωτηρία της, ο κόσμος όλος δεν θα μπορέσει να αντισταθμίσει την απώλεια**. Αν όμως η ψυχή καλλιεργηθεί με το αλέτρι του Σταυρού, πλατύνεται «*εις τετραπλούν*» και περιπτύσσεται τα πέρατα του κόσμου και του χρόνου, κατά την αδιάψευστη μαρτυρία των Αγίων όλων των αιώνων και σύμφωνα με το υπόδειγμα του Ἰδίου του Κυρίου κατά τη διάρκεια των πειρασμών στην έρημο. Ο Χριστός αρνήθηκε να προσκυνήσει τον σατανά και να λάβει δήθεν από αυτόν την ψεύτικη εξουσία και τα βασίλεια του κόσμου. Έλαβε όμως από τον Ουράνιο Πατέρα «*πάσαν εξουσίαν εν ουρανῶ και επί γης*» [79] με το ζωοποιό Πάθος και την Ανάστασή Του. Στο σώμα που φέρει τη νέκρωση χάριν τού Ιησού, εγείρεται κραταιό πνεύμα αγάπης και αγίας παρρησίας. Τότε ο άνθρωπος αρχίζει να πάσχει και να συμπονεί για την άγνοια και την απώλεια των συνανθρώπων του και στα βάθη τής καρδιάς του αναφύεται προσευχή μεσιτείας για τον Αδάμ παγγενή.

Ο Χριστός ως ο Μέγας Αρχιερέυς διέσχισε όλους τους Ουρανοί, εισήλθε στα Άγια των Αγίων και διά του σταυρικού θανάτου Του πρόσφερε θυσία άπαξ με τη δύναμη του Αιωνίου Πνεύματος και κέρδησε αιώνια λύτρωση για εμάς. «*Στον πιστό που συσταυρώνεται με τον σαρκωθέντα Θεό-Λόγο κατέρχεται η χάρη που εξομοιώνει τον άνθρωπο με τον Θεάνθρωπο*» [80], γράφει ο άγιος Σωφρόνιος. Ο πτωχός και πένης άνθρωπος αρνείται απλώς να ακολουθήσει τον κόσμο, και εξέρχεται από την παρεμβολή του βαστάζοντας τον Σταυρό τού Κυρίου. **Για τη μηδαμινή νέκρωση που γεύεται, ο Χριστός τού χαρίζει τέτοιον πλατυσμό καρδιάς, ώστε να χωρέσει μέσα του αυτόν τον κόσμο που πρωτύτερα αρνήθηκε**. Ενδύει τον θνητό άνθρωπο με «*δύναμιν εξ ύψους*», για να μεσιτεύει υπέρ του κόσμου και να ιερατεύει τη σωτηρία του, σύμφωνα με το υπόδειγμά Του. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μεταποιώντας ο Κύριος τους δούλους του σε ιερείς τής πάγκοινης σωτηρίας, τους κάνει μετόχους της Βασιλικής Ιερωσύνης Του, «*συν πάσι τοις Αγίοις*», που αγάπησαν τον Σταυρό του πρώτου, ταπεινού ερχομού Του.

-
1. Β' Τιμ. 1,9· Τίτ. 1,2.
 2. Ρωμ. 16,25.
 3. Εφ. 3,9.
 4. Πρβλ. Ιωάν. 1,18· Εφ. 1,10.
 5. Ιωάν. 3,16.
 6. Εβρ. 10,7.

7. Ιωάν. 13,1.
8. Αποκ. 5,6.
9. Βλ. Ρωμ. 7,24.
10. Ιωάν. 12,50.
11. Ιωάν. 15,10 και 13.
12. Πρβλ. Ρωμ. 8,6.
13. Βλ. Ρωμ. 5,6 και 8.
14. Γεν. 2,17.
15. Ρωμ. 5,12.
16. Ιερ. 11,19.
17. Ησ. 53,7.
18. Βλ. Ρωμ. 6,23.
19. Κολ. 2,9.
20. Β' Πέτρ. 2,22.
21. Α' Κορ. 1,25.
22. Άσμα 8,6.
23. Πρβλ. Α' Κορ. 1,25.
24. Βλ. Αρχιμ. Σωφρονίου, "Οικοδομώντας τόν ναό του Θεού μέσα μας και στους αδελφούς μας", Τόμος Α', Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 2013, σσ. 252253.
25. Γεν. 2,7.
26. Α' Κορ. 15,45.
27. Α' Πέτρ. 1,4.
28. Βλ. Γαλ. 5,6.
29. Βλ. Γρηγορίου Παλαμά, Ομιλία ΙΑ': «Εις τόν Τίμιον και Ζωοποιόν Σταυρόν», Γρηγορίου Παλαμά Συγγράμματα, τόμος στ', εκδ. Β. Ψευτογκα, Θεσσαλονίκη 2015, στίχοι 192-193, σ. 139.
30. Βλ. Εβρ. 11,8· Γέν. 12,1.
31. Γαλ. 6,14.
32. Εξ. 3,5.
33. Πρβλ. Γαλ. 5,24.
34. Γαλ. 6,14.
35. Βλ. Φιλιπ. 2,8.
36. Βλ. Γρηγορίου Παλαμα, Ομιλία ΙΑ': «Εις τόν Τίμιον και Ζωοποιόν Σταυρόν», Γρηγορίου Παλαμά Συγγράμματα, τόμος στ', εκδ. Β. Ψευτογκα, Θεσσαλονίκη 2015, στίχοι 140-144, σ. 1
37. Ρωμ. 6,3.
38. Γεν. 41,41.
39. Βλ. Α' Κορ. 1,18.
40. Βλ. Έβρ. 11,26.
41. Α' Κορ. 1,24.
42. Εξ. 14,29.

43. Εξ. 17,8.
44. Βλ. Καταβασίες Εορτών τού Σταυρού, στ' ωδή.
45. Ιωνά 2,3.
46. Α' Βασ. 2,6.
47. Ησ. 53,4.
48. Πράξ. 2,28.
49. Πρβλ. Α' Πέτρ. 2,21.
50. Ιωάν. 13,31.
51. Α' Πέτρ. 4,17.
52. Κολ. 2,10.
53. Βλ. Εβρ. 3,6.
54. Εφ. 3,17.
55. Β' Κορ. 5,9.
56. Ιώβ 1,21.
57. Βλ. Ρωμ. 14,8.
58. Βλ. Ρωμ. 8,38-39.
59. Βλ. Α' Κορ. 15,33.
60. Βλ. Γρηγορίου Παλαμά, Ομιλία ΙΑ': «Εις τον Τίμιον και Ζωοποιόν Σταυρόν», Γρηγορίου Παλαμά Συγγράμματα, τόμος στ', εκδ. Β. Ψευτογκά, Θεσσαλονίκη 2015, στίχοι 251-254, σ. 141.
61. Φιλιπ. 3,11.
62. Ο Άγιος Σιλουανός ο Αθωνίτης, σ. 305.
63. Βλ. Β' Κορ. 4,11.
64. Βλ. Αποκ. 3,7.
65. Ψαλμ. 13,1.
66. Βλ. Α' Πέτρ. 1,19.
67. Βλ. Αποκ. 7,17.
68. Πρβλ. Α' Πέτρ. 3,14· Πράξ. 5,41· Φιλιπ. 1,29.
69. Βλ. Ρωμ. 8,18.
70. Μέγας Παρακλητικός Κανών, Ειρμός γ' ωδής.
71. Βλ. Ιωάν. 2,17.
72. Βλ. Ψαλμ. 16,4.
73. Βλ. "Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι", σ. 218.
74. Βλ. Ψαλμ. 118,96.
75. Βλ. Ψαλμ. 118,136.
76. "Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι", σ. 205.
77. Βλ. Δαν. 9,7.
78. Ματθ. 16,26.
79. Βλ. Ματθ. 28,18.
80. "Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστι", σ. 31.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Ψηφιακή επεξεργασία: www.alopsis.gr)